

REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE AUSTRÁLIE A OCEÁNIE

11. přednáška
Oceánie

Oceánie

- cca 10 000 ostrovů, 1,3 mil. km², 10 mil. obyv.
- většina v tropickém pásu
- geologie: sopečné nebo korálové
 - sopečné: Mariany, Samoa, Společenské
 - korálové: Karolíny, Kiribati, Marshallovy
 - Melanésie: pozůstatek pevninského mostu – reliéf tektonický+sopečný+korálový
- přírodní zdroje: půda, rybolov
 - nerostné suroviny: obecně málo, Melanésie: nikl, chróm, zlato, měď, Nauru: fosfáty

Členění

	Rozloha souše	Obyvatelstvo
Melanésie	940 000 km ²	7 500 000
Mikronésie	2 650 km ²	400 000
Polynésie	30 000 km ²	1 800 000

Lidé

- etnické složení: Melanésané, Mikronésané, Polynésané, Papuánci, Evropané, Číňané
- Nauru – Melanésané, Mikronésané i Polynésané
- dopravní a strategický význam
 - vojenské základny – USA, Francie, Británie

Melanésie („Černé ostrovy“)

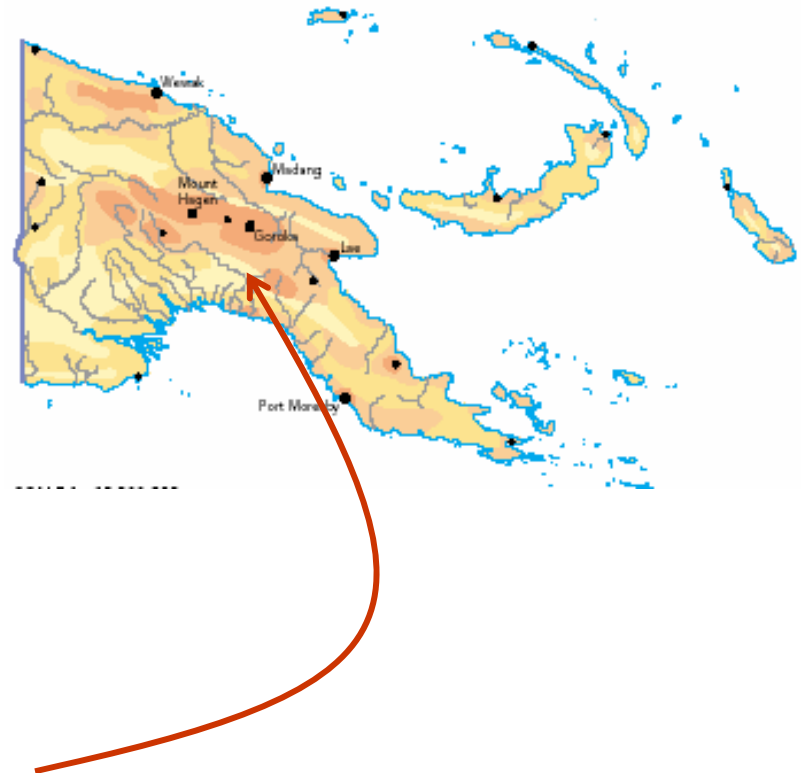
- dva ostrovní oblouky:
 - a) Nová Guinea, Nová Kaledonie, o. Loyalty
 - b) Bismarckovy o., Šalomounovy o., Santa Cruz, Nové Hebridy (=Vanuatu), Fidži
- Politické členění:
 - 4 nezávislé státy: Papua – Nová Guinea, Šalomounovy o., Fidži, Vanuatu
 - francouzské zámořské území: Nová Kaledonie

Papua – Nová Guinea

- ❑ Zahrnuje: východní část ostrova Nová Guinea, Bismarckovy ostrovy a sever Šalomounových ostrovů (Bougainville, Buka)
- ❑ Centrální pohoří – 4509 m n.m.
- ❑ 93% území zalesněno
- ❑ kolonizace:
 - sever: Němci, po r. 1918 mandát – ve správě Austrálie
 - jih: Britové, 1906 odevzdali do správy Austrálii
 - 1949: jeden celek pod australskou správou
 - 1975 samostatnost
- ❑ separatismus:
 - ostrov Bougainville má obrovské zásoby mědi, válka se separatisty (20 000 obětí) skončila zavedením široké autonomie, území získalo právo vyhlásit v budoucnosti nezávislost

Papua – Nová Guinea: obyvatelstvo

- 5,5 mil. obyvatel
 - vysoký přirozený přírůstek
- Papuánci: ve vnitrozemí
 - 750 kmenů, mimořádná jazyková různorodost
- Melanésané na pobřeží
- gramotnost: 50 %
- Port Moresby 200 000 ob.
 - dalších 5 měst přes 10 000
- hustota zalidnění 10 obyv./km²
 - nejvíce na nejlepší zem. půdě

Tok pisin

- anglický pidžin v PNG, který získal statut úředního jazyka
- mateřský jazyk je pro 50 tis. lidí, jako jazykem „mezietnické“ komunikace jím mluví asi 1,5 mil. lidí
- 1996: překlad Nového zákona, standardizace pravopisu

Stret:

- Sakrifais.
- Em bilong –.
- Ridima bilong graun.
- Em liklik binating ai i no lukim.
- Em meta bilong taim .
- Em haus bilong baim ol samting.

Daun:

- Wanpela Saut Pasifik kantri.
- Mama bilong Jisas.
- Hap sankamap.
- Wanpela aposel.
- Strongpela rop long ain.
- Wanpela dring.

1	2	3	4	Ansa Stret: 1. Ofa.
5				
	7			
8				
10				

No Import Duty No Customs	USED CLOTHING		All Available Direct from Lae
Ol dres bilong meri (olkain kala) (olkain stail). 	Olkain klos bilong meri (sket, balus na dres). 	Longpela dres bilong meri. 	Blaus bilong meri (olkain kala na stail).
Ol sket. 	Olkain klos bilong man (siot, trausis na longpela trausis). 	Olkain klos bilong pikinini. 	Ol jins na longpela trausis.
Olkain kol singlis. 	Ol siot bilong man. 	Sapos yu laik save long prais, rait long WAIMBY TRADING	Saket bilong man.
PO. Box 1412, Lae, Morobe Province. PNG			

Křížovka a reklama
v tok pisin

Papua – Nová Guinea: ekonomika

- těsné hospodářské vztahy s Austrálií
- špatná infrastruktura (žádné železnice, málo silnic)
- v hospodářství převažuje **zemědělství**
 - 80 % zaměstnanosti
 - taro, batáty, rýže, kukuřice
 - exportní plodiny: kávovník, kakaovník
- rybolov
- světově významná těžba **mědi, zlata a niklu**
 - největší měděný důl na o. Bougainville uzavřen kvůli politickým nepokojům
- zásoby ropy a zemního plynu, kobaltu (připravuje se výstavba plynovodu napříč Torresovým průlivem do Gladstone v Austrálii)

Šalomounovy ostrovy

- hornaté, sopečného původu
- 525 000 obyvatel
 - Melanésané
 - většinou na venkově v tradičních svazcích
 - protestanté
- Britský protektorát, nezávislost: 1978
- jeden z nejchudších států oblasti
 - nerozvinuté školství
 - chybí infrastruktura pro cestovní ruch
 - nepokoje

Mikronésie („Malé ostrovy“)

- Karolíny, Palau, Mariany, Marshallovy o., Guam, Gilbertovy o. (patří Kiribati)
- První čtyři skupiny mají společnou historii
 - do 1. svět. války německé
 - Pak mandátní území ve správě Japonska
 - Následně správa USA (poručenské území)
 - koncem 70. let USA rozdělily Mikronésii na 4 přidružené státy: Palau, Marshallovy o., Severní Mariany, Federativní státy Mikronésie (většina Karolín)

Polynésie („mnoho ostrovů“)

- Východní: Společenské o., Markézy, Tuamotu, Tubuai, Pitcairnovy o., Velikonoční o.
- západní a střední: Tonga, Samoa, Tuvalu, Cookovy o., Manihiki, Tokelau, Phoenix
- Severní: Havajské o.
- V menšině nezávislé státy: Samoa, Tonga, Tuvalu, Kiribati
- závislá území: Francouzská Polynésie, Americká Samoa, nizozemské: Cookovy o., Niue, Tokelau, francouzský: Wallis a Futuna, Havajské o. (členský stát USA)

Francouzská Polynésie

- Společenské ostrovy / ostrovy Společnosti
 - J. Cook 1767 podle britské Královské geografické společnosti
 - Závětrné a Návětrné ostrovy
- Tuamotu
- Markézy
- Tubuai
- celkem 270 000 obyvatel
 - 65 % Polynésané, Francouzi, Číňané
- od r. 1977 autonomie, nyní označováno jako zámořská země, území má dokonce vlastního prezidenta
- atol Mururoa